

Remiss av SOU 2024:42 Bildning, utbildning och delaktighet - folkbildningspolitik i en ny tid

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) har anmodats att inkomma med yttrande i rubricerat ärende. Myndigheten för stöd till trossamfund är en statlig expertmyndighet för trossamfundsfrågor och den primära källan till kunskap om trossamfund för andra myndigheter. SST följer trossamfundens verksamhet och har konstruktiva dialoger med trossamfunden, vilka utgör grunden för myndighetens expertis på området. Utifrån sina regeringsuppdrag som utgångspunkt har Myndigheten inga synpunkter på de författningsförslag som är presenterade.

SST vill dock göra följande medskick och kommentarer till utredningen:

SST tillstyrker utredningens förslag 14.3

För trossamfunden är studieförbunden och folkhögskolorna viktiga aktörer då mycket av deras verksamhet sker i samverkan med dem. SST tillstyrker utredningens förslag 14.3 att självförvaltningsmodellen behålls och instämmer med skälen för detta som anges i utredningen då modellen varit viktig för trossamfundens möjlighet att själva styra inriktningen på sin verksamhet och på sina utbildningar.

SST delar utredningens betoning på behov av kvalitativ utvärdering

SST delar utredningens analys i avsnitt 9.2 om att det finns en problematik med att dagens bidragssystem är för fokuserat på volymer vilket leder till incitament som innebär att fokus blir på kvantitet på bekostnad av kvalitet. Av detta skäl vill SST uppmärksamma på att skrivningarna om delmålen för politiken på området bör undvika antal eller ordning, konkret bestämmelsen "fler" i skrivningarna:

- Att fler människor breddar och fördjupar sina kunskaper och når nya insikter.
- Att fler människor intresserar sig för kulturell utbildning och bildning samt att delaktigheten i kulturlivet ökar och breddas.

Myndighetens förståelse är att delmålen bättre speglar intentionen i det övergripande målet av att ordet "fler" stryks. Höjd bildningsnivå och ökad delaktighet i samhället riskerar annars att bli analyserade som ett ständigt ökande antal deltagare eller studietimmar, snarare än det demokratiska egenvärdet i folkbildningens verksamhet.

Syftet med statsbidraget till folkbildningen utgör ett viktigt verktyg för staten för att nå de mål man satt upp för folkbildningspolitiken vilket är att säkerställa finansiering av en infrastruktur

för folkbildning i hela landet. En sådan infrastruktur kräver möjligheter för folkbildningsaktörerna att planera långsiktigt. Med ”långsiktig finansiering” menar utredningen att det finns förutsättningar för en hållbar infrastruktur med nödvändiga stödjande strukturer för att kunna bedriva folkbildning över hela landet. En sådan, menar SST, är bättre rustad av att delmålen ovan inte formuleras kvantitativt.

- Att fler människor får nya och återkommande möjligheter att gå vidare i arbetsliv och studier.

I detta delmål menar SST som ovan att bestämmelsen ”fler” är onödig, och ej relaterar till det övergripande målet för folkbildningspolitiken. Utredningen konstaterar att folkbildningen kan vara en viktig del i Sveriges historiskt unikt agila arbetskraft med starkt fokus och stöd för utbildning. SST vill dock uppmärksamma på att det inom folkbildningen också utbildas människor till viktiga funktioner inom exempelvis trossamfund, som inte nödvändigtvis leder till en regelrätt anställning, men ett dock så viktigt ideellt arbete, både socialt som samhällsekonomiskt. Om ett kvantifierbart delmål blir att utbilda för arbetsmarknadens behov föreligger en risk att folkbildningen blir ett instrument för arbetsmarknadspolitiken, snarare än för civilsamhällespolitiken.

Demokrativillkor och trossamfunden

I utredningen föreslås att demokrativillkoren bör gälla också folkbildningens aktörer och dess olika samarbeten med civilsamhället. SST vill i detta sammanhang påpeka att demokrativillkoren för trossamfund skiljer sig åt från demokrativillkoren för övriga civilsamhället då trossamfunden inte behöver vara demokratiskt uppbyggda. Eftersom många av folkbildningsaktörerna är kopplade till trossamfund (den största gruppen av folkhögskolor har sina rötter i en religiös rörelse och det näst största området hos studieförbunden är religion) är det av viktigt att nya demokrativillkor utformas så att de inte utestänger trossamfund som tillgodoser demokrativillkoren för trossamfund men kanske inte för det övriga civilsamhället.

Svar i detta ärende ges av myndighetschef Isak Reichel efter föredragning av handläggaren Frederic Brusil.

Isak Reichel
Direktör

